

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . . . 50 K Félévre . . . . . 220 K
 Negyedévre . . . . . 110 K Egész évre . . . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZAM.

A kisgazdapárt a tegnapi határozat után

Budapest, okt. 13. A kisgazdapárt tegnap esti határozatának első következménye gyanánt Tomcsányi Vilmos igazságügyminiszter ma délután kihallgatáson jelent meg a Kormányzó előtt és bejelentette lemondását, amit azonban a Kormányzó nem fogadott el.
 A párt mérsékelt elemei, akik a párt keretein belül természetesen megmaradnak

elhelyezkedésüket, némileg feszélyezve érzik magukat a szabadkirályválasztójog tekintetében kifejezésre juttatott intranzigens állásfoglalás miatt. A teendők megbeszélése véget ma este bizalmas értekezletre jöttek össze, amely alkalommal elítélték az *Andrássy Gyula* tegnapi nyilatkozatában megnyilvánuló szélsőséges legitimista álláspontot.

Romániával kicseréljük a politikai foglyokat

Az első csoport ma jön át a határon — A sigurancia elfogott kémeit adjuk ki értük

Budapest, okt. 13. Beavatott helyről vett értesülés szerint a magyar kormány a román kormánnyal egyezséget kötött a politikai foglyok kicserélése ügyében. Az első csoport kicserélése e hó 14-én, pénteken történik a határon. A kicserélt magyar foglyok első csoportja 14-én este érkezik a Nyugati-pályaudvarra.

akit a románok eddig nem bocsátottak szabadon.

A szabaduló foglyok közül többen halálra, vagy élelfogytiglani kényszermunkára voltak ítélve és néhányan közülük két év óta sóbányába dolgoztak.

A kiszabadított magyar foglyok között vannak az ugynevezett Levente-pőr összes elítélte, ugyisint *Boross Gyula* százados, kit a múlt évben lefolytatott *Kratochvíl-féle* kolozsvári nagy politikai perben ítélték el és

Az ezzel szemben általunk kiadott román állampolgárok, számszerint 15-en, többnyire a román kormány által fenntartott sigurancia Magyarországra jött és itt elfogott tagjai, akiket kémkedéssel és hazárulással vádoltak, A többi csoportok, valószínűleg még kettő, néhány napon belül kerülnek kicserélésre.

Velencében megegyezés jött létre

Sopron és vidéke sorsáról népszavazás dönt

A konferencia lefolyása

Velence, okt. 13. *Della Torretta* megnyitó beszédében emlékeztette mindkét küldöttséget arra, hogy milyen súlyos válságot idéznének fel, ha makacsul ragaszkodnának a maguk felfogásához és nem engednének követelésükből. *Schober* ennek ellenére kezdetben hajthatatlannak mutatkozott. Kijelentette, hogy Ausztria nem elégedhetik meg a Nyugatmagyarország formális átadásával, amikor ottan szabadon dolgozhatnak a felkelők.

gyalás mindegyik résztvevője — mondotta — örülhet a tárgyalás eredményének, de különösen meg lehet vele elégedve Olaszország. A megegyezésnek igen nagy jelentősége van, nemcsak abból a szempontból, hogy a mostani vitás kérdést sikerült békésen megoldani, hanem azért is, mert ez lehetővé teszi, hogy a két ország szomszédi viszonya a jövőben szívélyes legyen, amihez Olaszországnak fontos érdekei fűződnek.

Bethlen István gróf és *Bánffy Miklós* gróf erősen védelmére keltek a magyar érdekeknek és hangoztatták, hogy a magyar kormány csak akkor léphet fel kellő tekintéllyel és súlytal a felkelőkkel szemben, ha az osztrák kormány komoly engedményeket tesz.
 Hosszabb vita folyt arról, hogy a felkelőket milyen módon lehetne lefegyverezni.
 Az olasz lapok azon véleményüknek adnak kifejezést, hogy a megegyezés sikere azon fordul meg, hogy milyen eszközzel tudja biztosítani a magyar kormány a megállapodások végrehajtását.

Bethlen István gróf franciául válaszolt a külügyminiszter szavaira. Hálás elismerését fejezte ki azért, hogy *Della Torretta* márki az igazságosság szellemétől és a fennforgó ellenvetések eloszlításának vádjától áthatva a közvetítő akcióra vállalkozott és annak az óhajának adott kifejezést, hogy a megkötött egyezség tartós javulásra vezessen Magyarország és Ausztria viszonyában.

Schober végül németnyelvű felszólalásában méltatta *Della Torretta* márkinak a közvetítés körül szerzett érdemeit és a maga részéről is kifejezte azt a reményét, hogy a mostani egyezmény megkötése után Ausztria és Magyarország viszonya fokozatosan javulni fog.

A záróülés

Velence, okt. 13. A Magyar Távirati Iroda tudósítójának jelentése: A mai záróülés lefolyásáról a következő részleteket jelenthetem: *Della Torretta* márki az ülés megnyitása után bejelentette, hogy a jegyzőkönyv elkészült és felhívta a megbizottakat, hogy írják alá. A négy oldalra terjedő franciányelvű jegyzőkönyv olasz nemzetiszínű szallaggal volt összefűzve. Először *Della Torretta* külügyminiszter írta alá Olaszország nevében, majd *Schober* kancellár Ausztria nevében, végül *Bethlen István* gróf miniszterelnök és *Bánffy Miklós* gróf külügyminiszter Magyarország nevében.
Della Torretta márki ezután köszönetet mondott az osztrák és a magyar kormánynak a vele szemben tanúsított bizalomért. A tár-

A delegátusok azután szívélyes bucsut vettek egymástól és pontban déli 12 órakor elhagyták a prefektúra épületét. Ép akkor dördült el a delet jelző szokásos ágyulövés, amikor az utcára értek.

Giannini Commendatore olasz külügyminiszteriumi sajtófőnök nyomban sietett, hogy a várakozó újságíróknak lediktálja a hivatalos közleményt.

A velencei egyezés részletei

Velence, október 13. A megállapodás egyes részleteiről a MTI kiküldött tudósítója a következőket tudta meg:
 Nyolc nappal azután, hogy a szövetségközi tábornoki bizottság megállapította a le-

fegyverzés megtörténtét, Sopronban és környékén, valamint Ágfalván és Brennbergben is népszavazást tartanak a bizottság ellenőrzése alatt. Ami az átadás következtében Ausztriával szemben támasztott pénzügyi követeléseket illeti, 15 nap múlva tárgyalások fognak megindulni Bécsben. Ha a tárgyalások ujjabb 15 napon belül nem vezetnének eredményre, akkor a trianoni békeszerződés határozataihoz képest egy döntőbíró fog dönteni.

Velence, okt. 13. A magyar és osztrák kormány között létrejött megállapodás szerint a nyugatmagyarországi felkelők leszerelésének megtörténte után 8 nappal Sopronban és környékén népszavazást tartanak az ottani tábornoki bizottság ellenőrzése mellett. A határvonal többi részére nézve elvi megállapodás jött létre, hogy annak rendezése a magyar békefeltételekhez csatolt kísérő levélben foglaltak értelmében fog történni. Rendezést nyer a tisztviselők és nyugdíjasok kérdése, a felkelőknek pedig Ausztria amnesztiát biztosított.

Sopron örömmámorban

Sopron, okt. 13. A velencei megegyezés híre csak a déli órákban jutott el Sopronba és rendkívül nagy örömet keltett a lakosság körében, amelynek most már alkalma nyílik, hogy Magyarországhoz való hűségét hivatalosan is kifejezésre juttassa és ezzel önrendelkezési jogát érvényesítse. *A házakat az örömhírré fellobogózták és az egész városban a legnagyobb lelkesedés uralkodik.* *Turner* dr polgármester kijelentette, hogy a lakosság hangulata a legkitünőbb és már maga ez is záloga annak, hogy a népszavazás Magyarországnak fog igazságot szolgáltatni.

Az osztrákok a felkelők betörésétől tartanak

Bécs, okt. 13. Az alsóausztriai tartománygyűlés ülésén *Mittermann* képviselő és társai interpellációt intéztek a kormányhoz, amelyben rámutattak a magyar bandák, vagy reguláris magyar hadsereg Alsóausztriába való betörésének veszélyére, s azt kérdezték, hogy minő intézkedéseket tett a kormány a fenyegető határmenti helységek lakosságának támogatására.

Mayer tartományi főnök megemlékezett a nyugatmagyarországi eseményekről, amelyek Alsóausztriának, de elsősorban a határmenti községeknek súlyos károkat okoznak. A tartományi kormánynak intézkedést kellett tennie, amelyek a határmenti terület védelmére elkerülhetetlenek voltak.

Végül kijelentette, hogy minden intézkedés ellenére az ország délkeleti határának veszélye még nem szűnt meg és megbotránkozását fejezte ki a magyar bandák eljárása felett. Együttal kifejezést adott azon remények, hogy nemsokára sikerülni fog a bandák működésének véget vetni.

A csehek és szerbek meg akarták akadályozni a békés megegyezést

Velence, okt. 13. *Del'Garlino* és *Goffredo* Pelonti kitűnő cikkben ismertetik azt a helyzetet, amely *Della Torretta* márki közvetítő akcióját akadályozta. Az olasz külügyminiszter mindenáron meg akarta akadályozni, hogy Nyugatmagyarországot Csehország diplomáciája és katonai beavatkozása szerezze meg Ausztriának, de egyben azt is meg akarta akadályozni, hogy a magyar felkelők Bécsbe bevonulhassanak, mert mindkettő súlyosan érintené Olaszország érdekeit.

A közvetítés során az olasz külügyminiszter semmiféle komoly támogatásban nem részesült szövetségesei részéről. Anglia megtagadta a Magyarországhoz intézett ultimátum határidejének meghosszabbítását és ezzel önmagát fosztotta meg egy olyan fegyvertől, amellyel Magyarországot mérsékletre lehet kényszeríteni. A kiűrés ugyanis csak *formális* volt, mert a felkelők nem hagyják el Nyugatmagyarországot. A velencei értekezlet elé mindenféle akadályokat iparkodtak gördíteni a csehek és jugoszlávok, mert egy középeurópai olasz hegemoniától tartanak.

Az osztrákok jó viszonyban akarnak élni velünk (!)

Wien, okt. 13. A N. Fr. Pr. a velencei konferenciáról a következőket írja:

A velencei egyezményhez a parlamentek ratifikációja is szükséges. Már ma ki lehet fejezni azt a reménységet, hogy Magyarország és Ausztria között végre visszatér a megnyugvás és a békekészség. Mindkét állam gazdaságilag egymásrautalt, mindkettőnek a békekötés áldozatai és mindkettőnek szüksége van a belső megnyugvásra és konszolidációra. — A nyugatmagyarországi krízis megoldása után kormányunk egész törekvésének arra kell irányulnia, hogy azonnal gazdasági megegyezésre jusson Magyarországgal, hogy így vége legyen annak az áldatlan elzárkózásnak, amely eddig fennállott. (Ausztria könnyen beszél, miután a jogtalan zsákmányt bezsebeli. Szerk.)

Az osztrákok tudják, hogy a népszavazás a mi javunkra dől el

Bécs, okt. 13. A „Wiener Allgemeine Zeitung” a következőket jelenti:

Schober kancellár a velencei konferencia eredményét előreláthatóan még holnap ismereteni fogja az osztrák külügyi bizottsággal, amely csak ezután foglalhat végleges állást. Hogy milyen állást foglal el az osztrák kormány és az osztrák politikai pártok ezzel az egyezményrel szemben, azt majd csak a legközelebbi napok mutatják meg. Előleg már ma hangsúlyozni lehet, hogy a megegyezés jobb, mint a lappangó krízis. Igényeinkkel legalább teoretice számolna, ha Sopronról népszavazás dönt. Mindenesetre sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a magyarok mégis elérték azt az eredményt, hogy egy „res judicata”-t revízió alá vettek. A soproni népszavazás eredménye tekintetében nem ringatjuk magunkat illúziókban. (MTI.)

Az olaszok továbbra is vállalják a közvetítő szerepét

Páris, okt. 13. (Szikratávirat.) A „Temps” bécsi jelentést közöl, amely szerint Magyarország a velencei konferencia befejezése után Della Torretta mári olasz külügyminiszter közbenjárását várja Magyarország és a kis-antant között.

Bethen köszönete az olasz közvetítésért

Venecia, október 13. Bethlen István gróf miniszterelnök a velencei egyezmény jegyzőkönyvének aláírása alkalmából a következő beszédet mondotta:

— Elnök ur! Engedje a magyar delegáció nevében legmélyebb hálánkat kifejezmem, amiért szíves volt meghívni minket Velencébe és ellátni az Ausztria és Magyarország közti közvetítés munkáját. Kötelességemnek tartom megköszönni azt is, hogy egyéni áldozatokra való tekintet nélkül éjjel és nappal az igazság szellemében teljes jóindulattal vezette munkálatainkat és nemcsak azon volt, hogy a két ország közötti egyenetlenkedés okát kiküszöbölje, hanem megerősítette azokat a rokonzásokat is, amelyekkel Magyarország viseltetik az Ön nagy hazája iránt. A magyar miniszterelnök ezrtán azt az óhaját fejezte ki, hogy Magyarországnak Ausztriához való viszonya tartósan megjavuljon.

A lakásrendelet

Budapest, okt. 13. Az új lakásrendelet életbeléptetését elhalasztották.

Ítélet a kommunista összeesküvők bűnygyében

Budapest, okt. 13. A budapesti büntető törvényszék, mint rögtönítélő bíróság ma délután fél 5 órakor hirdette ki a kommunista összeesküvéssel vádoltak bűnygyében az ítéletet. A statáriális bíróság bűnygynek találta Tóth Istvánt lázadás bűnygyében, ezért életfogytiglani fegyházra ítélte el. Babotán Kálmán, Koszorus Gábor, Lucs Antal és Vastagh Imre vádlottakat ugyanezen bűnygyekért miatt egyenkint 10-10 évi fegyházra ítélte. Bakó Sándor, Farkas Pál, Kaltenecker György,

Nagy György, Németh Pál, Tóth Miklós és Varga János vádlottakkal szemben nem hozott ítéletet a statáriális bíróság, hanem ügyüket érdemleges elbírálás végett a büntető törvényszék gyorsított szabályai szerint működő tanács elé utalta. A többi vádlottakat felmentették, de egyiket sem helyezték szabadlábra, hanem az ügyész indítványa alapján átkísérték a rendőrfőkapitányságra, hogy velük szemben az internálási eljárást folytatva tegyék.

A keresztyén irányzat és a Központi Sajtóvállalat

Országos feltűnést keltett nemrég az a személyi változás, amely a Közp. Sajtóvállalat lapjainál máról-holnapra beállott. Krüger Aladár, Kádár Lehel, Lendvai István neve lekerült a lapok éléről s a KSV. lapjainak főszerkesztőjét az „Az Est” munkatársai közül választotta ki. Ehhez a körülményhez csatlakoztak azok a szállongo hírek, amelyek a KSV. legfőbb szellemi intézőjének: Bangha páternek nyilatkozatáról szóltak, s amelyek egybevetve bizonyos irányváltottság gyanúját keltették fel, s illetőleg eltérést mutattak az eredetileg kitűzött iránytól.

Ezzel a kérdéssel, mely nem csupán egy üzleti vállalatnak és néhány újságírónak az ügye, foglalkozott a Magyar Irók Szövetsége, Milotay István nemzetgyűlési képviselő elnökelete alatt, aki megnyitójában kifejtette, hogy a Szövetséget első sorban az érdekli, „történet-szerűen olyan értelemben, hogy egy újságvállalat, amely a keresztyén nemzeti gondolat jelszavával indult meg, cserbenhagyta volna ezt a gondolatot, melynek segítségével és erejével közönséget szerzett magának? A második kérdés az: vajjon a Központi Sajtóvállalattól máról-holnapra elbocsájtott kartársainkat milyen mértékben érte méltánytalanság, mellyel szemben a Szövetségnek állást kell foglalnia? Kötelességünk vigyázni arra, hogy egyetlenegy, magát keresztyénnek nevező újságvállalat se folytathasson keresztyén jelszó alatt olyan politikát, amely alkalmas lenne saját közönségének megtévesztésére. Jogunk van tiltakozni minden olyan törekvés ellen, amely csempész-logó alatt más drut szolgáltatna a keresztyén nemzeti közönségnek, mint amilyenre színénél fogva kötelezve volna”. Végül felolvasta az elnök Lendvai István levelét, melyben a K. S. V.-ról azt írta, hogy ez a keresztyén magyarság pénzén megteremtett vállalat elhajlott attól az iránytól, amelyen eddig haladt.

Ezután Kádár Lehel, a Nemzeti Újság volt felelős szerkesztője adta elő, hogy Bangha páter őt decemberben azzal a kikötéssel szerződött a N. U.-hoz, hogy a legkíméletlenebb harcot kell folytatnia a zsidófronttal szemben. A múlt hónapban aztán váratlanul az történt, hogy a vállalat lapjai élére főszerkesztői címmel Szabó László dr.-t, az Est addigi helyettes-szerkesztőjét szerződöttették, ami ellen ő a leghatározottabban tiltakozott. A tiltakozást az Ébredők is bejelentették Banghanak, de eredménytelenül. Valamivel később Bangha páter kijelentette neki, hogy a Sajtóvállalat az ő és a Lendvai intranzigens harcmodora miatt súlyos helyzetbe került, a kétszázalékos tisztes-séges zsidóság kedvéért ezentel mérsékelni kell a lap irányát, sőt ezekkel együtt kell haladni. Kádár újból tiltakozott e felfogás ellen, mire aztán úgy neki, mint Lendvai Istvánnak fölmondtak. S fölmondtak ugyanakkor az Uj Nemzedék felelős szerkesztőjének, Krüger Aladár dr.-nak is, akit tavaly ősszel mindenféle ígérettel hoztak föl Nagyváradról — Milotay ellen. Most őt is elcsapták minden megokolás nélkül.

Milotay itt közbevetette, hogy csak arról lehet szó, történet-e elfeledés, avagy mind-össze taktikai, tehát stílusváltozás. De mindenképpen fennmarad a másik kérdés, hogy lehe-e egy vállalatnak elbocsátani újságírókat és szerkesztőket, kik a vállalat által követelt radikális irányzat mellett a szélsőségek exponáltak magukat?

Pethő Sándor rámutatott arra a roppant erőfeszítésre, mellyel a liberális irányzat ép-

pen most próbál előretörni. Nézete szerint tehetetlenség itt nem látni, hogy a K. S. V. rendszert változtatott a legfatálisabb időben.

Ritók Emma és Hanvas József felszólalása után Zsilinszky Endre dr. a Szózat főmunkatársa fejtegette, hogy anyagi kényszerrel nem lehet szó a K. S. V.-nél, amelynek ma hatvan milliót érő nyomdája van. Ha történet irányváltottság, ennek oka semmiesetre sem anyagi természetű. Hiszen szegényebb keresztyén lapok is vannak, mégsem hagyják magukat zsákutcába szoríttatni.

Anka János, a Nép szerkesztője szerint a K. S. V. eltért attól az elvtől, amelynek nevében megindult és amelyre keresztyén magyarok százai adták össze a pénzüket. Javasolja, hogy a Szövetség fejezze ki szolidaritását az elbocsájtott szerkesztőkkel szemben s tiltakozzon az ellen, hogy egy keresztyén pénzből, keresztyén erkölcsi tőkéből felépített vállalatot létesítsenek a keresztyén és nemzeti irányzat utjáról.

A Magyar Irók Szövetsége egyhangulag a következő határozati javaslatot fogadta el:

A Magyar Irók Szövetsége szolidaritását fejezi ki Kádár Lehel, Lendvai István és Krüger Aladár dr.-ral szemben és sérelmesnek érzi azt a módot, ahogyan a Központi Sajtóvállalat vezetősége a Szövetség tagjait állásukból elbocsátotta. Ez az eljárás a Szövetség véleménye szerint sérti azokat a magasabb erkölcsi és szolidaritási szempontokat, melyeket egy keresztyén újságvállalatnak ilyen esetekben szem előtt kell tartania.

Ugyanakkor a Szövetség tiltakozását jelenti ki minden olyan kísérlettel szemben, amely a Központi Sajtóvállalat lapjainak eddigi nemzeti és keresztyén irányával szemben változást jelentene. Annak elbírálását, hogy ez a változás már-tényleg megtörtént-e, a K. S. V. részvényeseit alkotó keresztyén tömegeknek, mint legközvetlenebbül érintett és illetékes tényezőnek elbírálására bizza.

A Szövetség felhívja egyúttal az összes keresztyén társadalmi egyesületeket, hogy erkölcsi erejük latbavetésével a maguk részéről is akadályozzanak meg minden olyan kísérletet, amely ilyen irányváltást célozna.

Bécs az anarchia szélén

Bécs, okt. 13. Bécsben a kommunisták fegyverben állanak. A pánik rettenetes. Az alkony beálltával senki sem mer az utcára menni. A középületeket félszázadnyi vörös katonák szállotta meg. Az utcákon őrző csapatok karnak s még a kisebb csoportokat is rajvonalba fejlődve azonnal szétzavarják. Az utcákon gépfegyverek vannak.

Hír szerint a vörösek az első puccskíséret esetén azonnal megengedik a szabadrablást s ezért a kereskedők áruikat eladni igyekeznek. A munkásság kivétel nélkül vörös katonák és civil ruhába öltözve, vörös szallaggal a mellén, fegyverrel a vállán teljesít szolgálatot. A zsidók a pályaudvarok környékén tömegesen tartózkodnak, mert félnek az előre jelzett pogromtól.

— Bajtársi összejövétel. A volt közös 39. gyalogezred tényleges és tartalékos tisztjei felkértek, hogy egy rendezendő emlékműpály megbeszélése céljából szombaton folyó hó 15-én délután 5 órakor a Bikaszől-kővéházban jelenjenek meg.

NAPI HIREK

— Előleptetések. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a Kormányzó a földmívelésügyi miniszter előterjesztésére *Surgoth Jenő* és *Brokés Rezső* gazdasági főfelügyelői címmel és jelleggel felruházott gazdasági felügyelőket a VI. fizetési osztályba valóságos gazdasági főfelügyelőkké kinevezte.

— Gyermekgondozó Debrecenben. Az amerikai vöröskereszt egyesület budapesti missziójának anya- és csecsemővédő osztálya átíratott intézett Debrecen város polgármesteréhez, amelyben arra kéri, hogy a Debrecenben felállítandó dispensaire részére megfelelő helyiségekről gondoskodjék. A tervezett gyermekgondozót bizonyos ideig a misszió látná el, később pedig az állam venné kezelésbe. Az ügyet legközelebb a városi tanács elé terjesztik a hollandus és francia vöröskereszt egyesületek általunk már ismertett hasonló irányu tervezeivel együtt. Kivánatos, hogy a város minden lehető elkövesse a jótékony intézmény felállítását érdekében, mert az a jövő nemzedékről gondoskodik, hazánk sorsa pedig ennek kezébe van letéve.

— Az egyetemi építő bizottság ülése. A debreceni Tisza-egyetem építő bizottsága holnap, szombaton délelőtt 10 órakor a város háza tanácstermében ülést tart. A ülésen részt vesz *Tóth Lajos* államtitkár is.

— Színházi tűzbiztonsági bizottság. A városi tanács tegnap délelőtti ülésén *Sztankay F. Béla*, *Tóth István*, *Biczó Gyula*, *Ritter Ignác* és *Erdődy Lajos* tagokból álló színházi tűzbiztonsági bizottságot alakított. (Fiók szkv. páholy.)

— A Csokonai-színház tatarozása. *Kardoss Géza* szinigazgató beadványt intézett a város-hoz, amelyben azt kérte, hogy a város a Csokonai-színház épületén végzett tatarozás költségeinek egy részét vállalja el, tekintettel arra, hogy a munkálatok sokba kerültek, mert nem csupán a szerződésben kikötött egyszerű takarításról volt szó. A tanács mai ülésén foglalkozott a beadvánnyal s úgy határozott, hogy a tatarozási költségek harmadát a házipénztár terhére az igazgatónak megtéríti. Mivel a javítási munka közbeh a színház több ablaka betört, a tanács utasította a mérnöki hivatalt, hogy azokat vizsgálja meg s az eredményről tegyen jelentést.

— Adomány a hadiárvának. Özv. *Tóth Ferencné* és családja *Komáromy Antal* elhalálása alkalmából koszorúmegváltás címén a hadiárvak javára 200 koronát adományozott. Ezen kegyes adományért fogadják a nemes szívű adakozók ezuton is hálás köszönetemet. *Medgyaszay Miklós*, árvaszéki elnök.

— Az óvodákban kifüggesztik az egészségi szabályokat. A városi tanács tegnap délelőtti ülésén *Csűrös Ferenc* dr kultúr tanácsos bejelentette, hogy Pest vármegye főorvosa az óvodák számára népies, könnyen érthető modorban összeállította és megszövegezte a legfontosabb egészségi szabályokat. A kultúr tanácsos fontosnak tartja, hogy ezeket a táblákat a debreceni óvodákban is kifüggeszték. A tanács a bejelentést tudomásul vette s egyben felhívta a kultúr tanácsost, hogy a beszerzendő táblák áráról legközelebb tegyen jelentést.

— Az Augusztához vezető villamos kiépítése. Mint ismeretes, az egyetemi orvoskar megnyitásával kapcsolatosan felmerült az a terv, hogy a villamos vasutat az Augusztaszana-toriumhoz kivezetik. Ez ügyben a helyi vasut, a városi tanács s az egyetem kiküldötteiből alakult bizottság vasárnap délelőtt 11 órakor a város háza tanácstermében *Tóth Lajos* államtitkár részvételével ülést tart, amelyen a helyi vasut bemutatja az új vonal tervét. Az ülésen valószínűleg már végleges döntés fog történni ez ügyben.

— Akár van lakása, akár nincs. egyformán érdekli az új (*Bernolák-féle*) lakásrendelet. Most jelent meg *Sebes Jenő* dr. lakás-hivatali osztályvezető magyarázatával. Kapható a könyvkereskedésekben, tőzsdékben és újságarusoknál.

Bábeli zürzavar a közkórház körül

Mi lesz az alkalmazottakkal? - Nincs tisztázva az állam és a város jogviszonya

A város és a kultuszminiszterium között 1919-ben tárgyalások indultak meg a városi kórháznak az egyetemi klinikák részére való átadása tárgyában. A tárgyalások eredményeként az átadás még az 1919. év végén megis történt. Ekkor a közgyűlés kimondta, hogy a közkórházat az egyetem céljaira átengedi a város, azonban a kultuskormány tartozik a közkórház személyzetét megtartani.

Most azonban megtörtént az az eset, hogy két orvost a kórház új vezetősége kitett lakásából, a közkórház ajtóinak rézkilincseit leszerelte, a műszereket elvitte, a kórház udvarán levő főkat kivágatta. Egyszóval a kórház régi rendje teljesen felborult, sőt most még szó van arról is, hogy a közkórház régi bevált tisztviselőit és alkalmazottait is a szélnek akarja engedni az állam.

Mindezek a dolgok szőnyegre kerültek a városi tanács tegnap délelőtti ülésén, ahol megjelent dr. *Fráter Imre* közkórházi igazgató főorvos és *Kiss Péter* gondnok is. A tárgyalás során dr. *Fráter Imre* a következőkben ismertette a helyzetet:

— A városi tanács annak idején, amikor engem bízott meg a főorvosi teendők ellátásával, gondjaimra bízta a közkórház javainak kezelését. Ezekről a holmikról a forradalmas években épen úgy, mint a megszállás alatt megfelelően gondoskodtam és azokat sikerült is megmentenem.

Az új vezetőség most építkezésekbe kezdett és nagy átalakításokat végeztet, holott csak tetőjavításokra és meszeltetésekre lett volna szükség, ami pár ezer korona költségből kitelt volna. Az utóbbi időben betegeskedtem, ezalatt kitettek irodámból és azt felfordították. A raktárakat kiürítették, az értékes anyagokat egy pincében helyezték el, ahol nincs biztos helyen, a butorokat az udvarra tették ki.

— Tisztelettel bejelentem, hogy ezek után most már nem vállalhatom a felelősséget, de a gondnok sem. Mikor megkérdeztem *Petzkó* építész, hogy miket csinálnak, csak gorombaságokat vágtam zsebre. Az udvarról kivágták a fákat s eladták, amit én tavaly télen a nagy fahiány idején sem tettem, mert a betegeknek azok árnyékot adnak s a port megfelelőképpen felfogják. Ehez *Petzkó* mérnöknek nem lett volna joga. Sőt az elmebeteg osztályt körülvevő kerítést is elbontották s abból a tanító árva háznál új kerítést csináltak.

— Tegyen most már valamit a tanács. Még egyszer nem üttetem meg magam a gúttal.

Magoss György: Vettek-e fel leltárt?

Fráter dr.: Fel van véve. Kérem a tekintetes tanácsot küldjön ki egy bizottságot...

Magoss: Mihez?

Fráter: A kórház átadásához.

Magoss: Mi a közkórházat 1919 október 20-án átadtuk és az állam azt át is vette. Az átadás jogi jelentőségének meg kell maradnia.

Tóth Emil dr.: Nem a kórházról, hanem annak felszereléséről van szó.

Fráter dr.: Én át akarom a közkórházat teljesen adni, mert hiszen én már nem leszek igazgató. *Hutiray* és *Somogyi* se lesznek főorvosok.

Magoss: A közkórházat olyan feltételekkel adtuk át, hogy az állam köteles átvenni az alkalmazottakat is.

Csóka Sámuel: Nem, az állam csak a végleges átvételkor fog határozni.

Tóth Emil dr.: Fel kell jegyezni mindent, amit a közkórházból elvittek.

Kiss Péter: A felszerelés és a butorok átadása még nem történt meg. Ugy gondolom, hogy ezeknek az átadása november 1-én lenne.

Fráter dr.: Most azt a kérdést kellene tisztázni, hogy vajjon a tanács az 1919-i státus, vagy a mai státus szerint fogja átadni a felszereléseket. Azóta sok fehéremű tönkrement és így nagy differenciák állhatnak elő.

Vass Károly dr.: A közgyűlés állást foglalt már, hogy átadja-e a közkórházat?

Magoss György: Tudomásul vette, hogy a közkórházat 1919 óta az állam kezeli.

Fráter dr.: Most jövök *Verzár dr.*-től, akivel tárgyaltam a személyzet dolgában, mert úgy vagyok érteülve, hogy különböző állásokra az állam pályázatokat hirdetett. Szélnék engednek ott mindenkit. Engem már napok óta kérdegetnek, hogy mi lesz velük. Még a 30 éves szolgálati multtal rendelkező főgépészt is el akarják bocsájtani.

Csóka: Ez elő fog kerülni az egyetemi építő bizottság ülésén!

Magoss: Mi lesz a 3 millió koronával?

Vásáry dr.: Én nem vagyok megnyugodva. Ez az ügy ne vitessék az egyetemi építő bizottság elé, mert mi ebben a kérdésben nem tárgyalhatunk ezzel a bizottsággal. Hanem igenis intézkedjék a városi tanács, hogy egy bizottság küldessék ki, amely megállapítaná itt a város és az állam közötti jogviszonyt. Amikor ez meglesz, akkor a kérdés meg van oldva.

Magoss: Még a végén kislul, hogy a javításokat is nekünk kell majd fizetni.

Kondor Kálmán főszámvevő: Mit tud erről a referens?

Vásáry: Új kaszárnya-ügy!

Csóka: Nem lett jegyzőkönyv felvéve!

Magoss: Az a baj, hogy irásunk kevés van.

Csóka: Talán jó lenne, ha az ügy referensét felhívna a városi tanács, hogy a közkórház összes idevágó aktáit szombatra kerítse meg, hogy a vasárnap városunkban időző *Bernolák* miniszternek bemutassák az ügy állását.

Ehez a tanács hozzájárult.

Kiss Péter gondnok bejelentette, hogy bár öt kitették egy kisebb lakásba, nem mond le a három szoba, honyha világítási és fűtési költségeinek megtérítéséről.

Fráter: Négy főorvost is kitettek állásából!

Hosszas vita után a városi tanács a bonyolult ügyben úgy határozott, hogy az ügy iratait a referens *Tóth Emil dr.* tanácsnokkal összeszedeti s azokat bemutatják vasárnap *Bernolák* miniszternek. Ezenkívül egy bizottságot küld ki a tanács, amely megfogja állapítani az állam és a város közt fennálló jogviszonyt.

Pályázat

posta és távirtda gyakornoki állásokra

A m. kir. posta-, távirtda és távbeszélőnél 50 (ötven) gyakornoki állásra ezennel pályázat hirdetetik.

Ezen állásokra csakis azok az ifjak pályázhatnak, akik főiskolát, középiskolát, vagy ezekkel egyenrangú más tanintézetet sikeresen elvégeztek, 18. életévüket már betöltötték és magyar állampolgárok. A felvételnél előnyben részesülnek azok, akik jogvégezettséggel bírnak.

Ezen feltételeken kívül pályázók községi erkölcsi bizonyítvánnyal feddhetetlen előéletüket, közhatalosi orvosi bizonyítvánnyal pedig ép, egészséges, a posta-, távirtda és távbeszélő szolgálat minden ágának (éjjeli, mozgópostai, stb. szolgálat) betöltésére testileg is alkalmas voltukat igazolni tartoznak.

Azok, kik a fő- vagy középiskolát az 1920-21. tanévet megelőzőleg végezték, tartoznak hiteles módon azt is igazolni, hogy azóta hol voltak alkalmazva, illetve eddig mivel foglalkoztak.

A sajtókezűleg irt és születési, orvosi, erkölcsi valamint iskolai bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat, a már közszolgálatban állók előjáró hatóságok, a közszolgálatban nem állók pedig az illetékes főszolgabíró, vagy polgármester útján folyó évi október hó 20-ig ahhoz képest, hogy hol óhajtanak alkalmazást nyerni, a budapesti székesfővárosi, a budapesti kerületi, a miskolci, a debreceni, a szegedi, a pécsi posta és távirtda igazgatóságokhoz, illetőleg a soproni posta és távirtda igazgatóság szombathelyi kirendeltségéhez nyújtják be.

Ezenkívül folyó évi október hó 22-ig az illető posta és távirtda igazgatóság, illetőleg kirendeltség vezetőjénél személyesen is jelentkezni tartoznak oly célból, hogy gyakornoki állásra alkalmas voltukról már előzőleg meggyőződni lehessen.

A kitűzött határidő után elkésve beérkező, vagy hiányosan felszerelt s általában azon pályázók folyamodványai, akik október hó 22-ig az illető posta és távirtda igazgatóságnál személyesen nem jelentkeznek, tárgyalás mellőzésével vissza fognak utasítani.

Az alkalmasnak talált pályázók posta- és táv-

Irda gyakornokokká neveztetnek ki, évi 1200 korona segélydíjjal és a megfelelő mellékjuttatásokkal, szolgálatba lépésük pedig a következő feltételek mellett történik:

1. A budapesti folyó évi november hó 3-án kezdődő posta és távirda tisztképző tanfolyamon résztvevni kötelesek s e célból az illetékes posta- és távirdaigazgatóság felhívására a budapesti székesfővárosi posta- és távirdaigazgatóságnál (IV. Városház-utca 18) tartoznak legkésőbb november hó 2-ig jelentkezni, amikor is mindenekelőtt hivatali esküt tesznek.

2. A budapesti székesfővárosi posta- és távirdaigazgatóság rendelkezése szerint valamely budapesti posta és távirdahivatalnál, amelynek fegyelmi hatósága alá tartoznak, a délelőtti órákban gyakorlati szolgálatot teljesítenek, délutánonként pedig a posta- és távirdatiszti tanfolyamot látogatják.

3. A posta- és távirda tisztképző tanfolyamnak 1922 évi június hó végéig terjedő tartama alatt, mint annak rendes hallgatói, a tanfolyam szabályzatnak minden tekintetben alávetik magukat és a megállapított beirattási díjat fizetni kötelesek.

4. Akik ezen feltételeknek eleget nem tesznek, vagy akiknek magaviselete, szorgalma, vagy megbízhatósága ellen kifogás merült fel, valamint azok is, akik a posta és távirda szolgálatra más okok miatt alkalmatlannak találtak, a szolgálat alól minden további igény nélkül közigazgatási úton felmenteni.

5. Viszont azok, akik gyakorlati alkalmaztatásuk alatt teljesen bevélnak, a posta- és távirda tisztképző tanfolyam szabályszerű elvégzése és a posta- és távirdatiszti alap és szakkvizsgának sikeres letétele után minősültséget szereznek posta és távirda tisztképpel, illetve a jogvégeztséggel bírók megfelelő közigazgatási gyakorlat után, posta- és távirda fogalmazókká való kinevezésére.

A miniszter selyett:
Demény, államtitkár

A liszt minősége kenyérsütési szempontból

Az alábbiakban kivonatolva ismertetett kísérletek folyamán az alábbiakat kívánták tanulmányozni. Minő hatással van a liszt kenyérsütési minőségére, ha hozzá elektrolyteket adnak, továbbá, ha a buzáliszt egy részét másnemű gabona félek s más magvak lisztjével helyettesítik, nemkülönb, megállapítani kívánták, a siker fizikai sajátosságait.

A szabadalmazott „Arkady-élesztő élelmiszer” nevű készítmény egyes lisztfélékkel előnyös hatást mutatott, másokkal nem. A tanulmányozott buzapótlók voltak: zabból, árpa-ból, rizsből, sárga- és fehérszínű tengeriből, almából, lucernából és sójababból készült lisztek. Mezei borsóval és sójababpogácsával különleges tanulmányt végeztek, amennyiben ezek több fehérjét és kevesebb keményítőt tartalmaznak, mint a legtöbb gabonaféle. Azt tapasztalták, hogy a kész kenyér megtartotta ugyanazon alakját, mint amilyen alakú és formájú kenyeret a tisztán egymagában használt buzáliszt szolgáltatott: ha nem alkalmazták a buzapótlót 10 százalékot meghaladó mennyiségben. Ennél nagyobb mennyiségű buzáliszt-pótlót használva, a kenyér térfogata általánosságban fordítva volt arányos a pótló mennyiségével.

A borsóliszt kenyérezét, zamátját nagyon jónak mondták s annak színe kifogástalan zöld volt. A sójababliszt kenyér kevésbé kellemes ízű s sárgászínű volt. Az alma lisztje csipős ízt kölcsönzött a kenyérnek, színe barna lett. A lucernaliszttel készült kenyér gyomizú volt, színe sem volt kifogástalan. A siker fizikai tulajdonságait legnagyobb mértékben eltérő tulajdonságai szabják meg, amelyet valószínűen mellékes tényezők befolyásolnak.

SZÍNHÁZ.

Színházak és mozgószínházak közleményei:
Pénteken kerül B) bérletben színre Eche-garay nagy hatású drámája *Folt, mely tisztít*. A kiváló Halassy Mariska, Rubinyi Tibor, László Gyula, Heltay, Bánhidly felléptével.

Szombaton *Cigánygrófné Helvey* és Szigeti felléptével.

Ezeregy éjszaka. Párisi Pathé színes film 6 felvonásban az Apollóban. A tegnapi bemutatás közönsége nem győzött eleget csodálkozni és gyönyörködni ezen a filmen, amely Napkelet színes és bűvös regéit ragyogó pompában adja vissza. Előadások 5, 7 és 9 órakor. Jegyelvétel.

Ohnet világhírű regényét Sarah grófnét, Franceska Bertini a nagy olasz művész főszereplésével hétfőn mutatja be az Apolló.

A Sátán fiai III. utolsó befejező és gyözedelmes része ma pénteken kerül műsorra „Zigotó mint detektív” című amerikai burleszkkal, mely 2 felvonásban kacagtatja meg a közönséget az Urániában. Előadások 5, 7 és 9-től.

A világ ura Nobody (a senki) a világ hódító hétfőn 5 órakor mutatkozik be Debrecen közönsége meghódítására az Urániában. Jegyelvétel.

Ha megfújják a trombitát! hazafias nagy-sikerű moziszkicc 20-ától közkívánatra az Urániában négy napig lesz műsoron mérsékelt-felémelt helyérek mellett. Jegyelvétel már folyamatban.

Allandóan zsufolt házak előtt mutatja be az Uránia a Sátán fiai nagyszerű filmet.

SPORT.

FTC—KAC eredménye 0 : 0

Budapest. okt. 13. Mint ismeretes az idei fociból szezon legelső mérkőzése Kispesten volt, ahol az FTC 1:0 arányban vereséget szenvedett a KAC csapatától. Friedler bíró 11-es által elért gólt érvénytelenített. Ez járult hozzá főként az FTC vereségéhez. Az FTC óvást adott be és a Magyar Labdarugó Szövetség a mérkőzést megsemmisítette és annak újra játszását rendelte el.

Ma délután volt ez a mérkőzés a Sárkány-utcai pályán, amely eldöntetlenül végződött, dacára annak, hogy az FTC állandóan fölényben volt. A kispástiek csak larohanásokkal próbáltak eredményt elérni. Varga bravurosán védett. MTI.

DEAC—BVSC. Vasárnap délután találkozik a két csapat fél 2 órakor az ügetőteri pályán, hogy eldöntse a kérdést, melyikük jobb az őszi fordulóban.

Az egyetemi csapat új erővel s kitűnő összeállításban játszik, míg a DVSC csapata szintén erősödik két taggal. Farkas kapus és Vampetics csatárok ugyanis f. hó 16-án állítólag már igazolhatók s így, amennyiben ezt benyújtották, a vasutasok csapata megerősödött s kemény küzdelemre van kilátás.

Birkózó szakosztály új előadója. Megirtuk annak idején, hogy Paulovich Pál MBOSz kerületi előadó lemondott tisztségéről. A kerület vezetősége, mint halljuk, Győry Józsefet kéri fel ezen súlyos teendők elvégzésére. Győry, bár még határozott választ nem adott, valószínűleg el fogja fogadni a részére felkínált előadói tisztséget, miáltal ismét biztos kezekben lesz a birkózósport irányítása.

Új angol uszónomén. London 150 yardos uszóbajnokságát az újonnan feltűnt uszócillag Dickin nyerte meg 1 perc 36-6 mp. új angol rekord alatt. (A világrekord 1 p. 324 mp. M. Daniels Amerika.) Ezzel kapcsolatban megemlékeztünk két új világ- és német rekordról, mely a Siam Verein Jungdeutschlang versenyén értett el. Radenmacher a 200 m. melluszásban 2 p 532 mp. és Fröhlich a 100 m. hátuszásban 1 p. 14 mp világrekord alatt győztek. A rekord azonban aligha lesz hitelesíthető, miután az uszoda csak 20 m. hosszú volt.

Irland válogatottjai Olaszországban. Óriási feltűnést kelt, hogy Írország válogatott csapatát Olaszország meghívta, miután eddig az ired csapatok mint alszövetség voltak a nagy Angliai tagjai s ennek engedélye nélkül nem szerepelhetek. Az ired kontinensre való szereplése bizonyos függetlenítést jelent a sport terén is.

DKASE—NYTVE. Igen érdekesnek ígérkezik vasárnap, ugyancsak az ügetőteri pályán, a DEAC—DVSC mérkőzése után, a két egyesület őszi találkozója az I. o. bajnokságban. A DKASE, mely eddig minden mérkőzését megnyerte, erősen megváltozott csapattal kénytelen a küzdelembe menni. Friedl, Kereszturi, Buttykai. Sipos hiánya igen nehezen pótolható, azonban mi bízunk a DKASE tömegnevelésében, ahonnan olyan pár tartalékokat fog tudni kiállítani, hogy a küzdelem széppé, érdekessé tegye s a győzelmet az ellenfélnek ne tegye könnyűvé. A NYTVE vasárnapi győzelme után már olyan ellenfél lett, mellyel számolni kell s ha teljes csapatot képes lesz kiállítani, a mérkőzés mindvégig érdekfeszítő és egyenrangú lesz. El-döntetlen eredmény ez esetben valószínű.

— **Dr SZILÁGYI IMRE** magán hegedű-
oktatását megkezdte. Tanítványok jelent-
kezését elfogadja délelőtti órákban, Piac-
utca 10. szám, I. emelet.

A tőzsde

Zürichi zárttőzsde okt. 12. (MTI.) Berlin 390, Holland 181.25 Newyork 544, London 2088, Páris 3900 Milánó 2200 Brüsszel 4050, Koppenhága 104.—, Prága 590.—, Budapest 80— Zágráb 210, Bukarest 425, Varsó 13, Bécs 025, Osztrák lebelég 19.

Budapesti zárlat okt. 12. (MTI.) Magyar hitel 1805 Osztrák hitel 645, Angol-Magyar bank 7.28, Leszámit bank 750, Magyar—Olasz bank 320, Jelz hitelbank 215. Keresk. bank 6900, Pesti hazai első 22250, Bor-sod-miskolci 39.00

Valuták. Napoleon 2055—90, Angol font 2490—1670, Dollár 640.—, Francia frank 4700—800, Márka 485.—, Lira 2480—2530, Osztrák kor. 22 1/4—23 1/4, Rubel 29—30 Lei 530—, Sokol 716.—, Svájci frank 9500—9500 Korona dinár 950.—, Frank dinár 840—845, Lengyel marka 15—16.

Dollárt és más idegen
penzt, aranyat
ezüstöt leges-
legdrágábban
vesz
Simon György DEBRECEN,
Kossuth-u. 11.

Kőváry és Altmann
szücs mesterek
Debrecen, Piac utca 42.

Pannonia szálló udvar
Mindenféle szücs munkákat szak-
szerűen készít a legutóbbi divat szerint.
Ugyanot kész munkák kaphatók.
Megrendeléseket pontosan eszközzöl.

Eladó egy jóforgalmu
kávéház italmé-
réssel, házzal,
kerttel más vál-
latat miatt. Értekezhetni lehet
Olajos László hajdudorogi lakossal.

Apró hirdetések.

Egy
modern vis a vis Phaeton
sürgösen eladó Riesz Mik
lónál Hatvan-u. 58.

Butorozott
szobát keres nőtlen uri-
ember. Ajánlatokat lapunk
kiadójába kérek.

Berakóleány
azonnal felvétetik lapunk
nyomdájában.

Bélyeggyőgyár
és vésőintézet
PAULÓ I.
Bathyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Mosott rongyot
keres lapunk kiadóhiva-
tala megvételre.

Forgács István
művés
Bádogos-u.

TANULÓLEÁNY
felvétetik lapunk nyomdájában.

Rizkancsok
felvétetik fix fizetés-
sel és jutalékkal
a kiadóhivatalunkban

3—4
középisikolát végzett fiu
tanulónak felvétetik la-
puk nyomdájában.

Ólomot
veszek bármilyen mennyi-
ségben. Cim a kiadóban.

Eladó
házhelyek Mester-utca és
a Diószegi uti sorompó-
nál. Értekezhetni Gazdák
Bankja, Kossuth-u. 17.

ARANYÉRT, EZÜSTÉRT

budapesti magas árakat fizetek

Kramer Simonyi
utca 17.

Tűzgyújtó

papírt ingyen vihetnek előfizető-
ink lapunk nyomdájából Piac-u.
59. szám.

Üvegfalat

6—8 méterest kere-
sek megvételre. Aján-
latokat a kiadóba
kérek.

STANIOL

fehér és minden színben az összes
szakmákhoz állandóan raktáron
Brüder Teich Staniolgyár Magyar-
országi vezérképviseletének főterakútán **Kun**
izidor Budapest, VI., Nagy János-utca 6.
Telefonhívószám 17-40.

ÓCSKA

STEINER, Eötvös-u. 110.